

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: Рев-540/05
Бања Лука, 23.1.2007. године**

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Петра Бајића, Стевана Савића, Горјане Попадић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужилаца З. В. и В. млдб. Р., кога заступа мајка З. В., обоје из Б, које заступа пуномоћник Б. Л. из Б. Л., В. Ж. М. 61, против тужене Р. С., Војске Р. С., коју заступа Војно правобранилаштво Војске РС, Одјељење у Б. Л., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене против пресуде Окружног суда у Б. Л., Гж-32/03 од 29.3.2005. године, на сједници одржаној 23.1.2007. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужене се уважава, другостепена пресуда Окружног суда у Б. Л. Гж-32/03 од 29.3.2005. године се преиначава и суди:

Жалба тужене се уважава, првостепена пресуда Основног суда у Б. Л. П-117/00 од 15.10.2002. године е преиначава тако што се тужбени захтјев одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Б. Л. П-117/00 од 15.10.2002. године обавезана је тужена да тужиоцу млдб. Р. В. накнади 10.000,00 КМ а тужилци З. В. 8.000,00 КМ на име претрпљених и будућих душевних болова због смрти блиског им лица. Преко досуђених износа нематеријалне штете као и захтјев за накнаду материјалне штете (за изградњу надгробног споменика и трошкова сахране блиског им лица) захтјев је одбијен и одлучено да свака странка сноси своје трошкове спора.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б.Л., Гж-32/03 од 29.3.2005. године жалба тужене је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужена ревизијом побија другостепену пресуду због погрешне примјене материјалног права са приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако што ће се тужбени захтјев одбити.

Одговор на ревизију није поднесен нити се Републички јавни тужилац изјаснио о поднесеној ревизији (чл. 390. ст. 3. Закона о парничном поступку -("Службени лист СФРЈ", број 4/77 до 35/91, и "Службени гласник Р. С.", бр. 17/93, 14/94 и 32/94 – у даљем тексту: ЗПП).

Ревизија је основана.

У тужби тужиоци захтјевом траже да им тужена накнади материјалну и нематеријалну штету због смрти блиског им лица В. Р., ванбрачног оца односно ванбрачног супруга тужилаца, који је као припадник Војске Р. С. погинуо 12.8.1992. године у мјесту К. камен на планини В..

Наконведеног поступка првостепени суд је утврдио, да је покојни В. Р., ванбрачни отац млдб. тужиоца В. Р. и ванбрачни супруг тужилце З. В., као припадник војне јединице Војсе Р. С., Војне поште 8129 Ч., погинуо 12.8.1992. године на борбеном положају у мјесту К. камен на планини В., да су се прије подношења тужбе првостепеном суду 25.1.2000. године, тужиоци писменим захтјевом за вансудско обештећење обратили Војном правобранилаштву Војске Р. С. дана 22.2.1996. године и да тужена одбија да им накнади материјалну и нематеријалну штету.

Код оваквог стања ствари, нижестепени судови налазе да потраживање тужилаца није застарјело, јер да је у вријеме погибије блиског им лица В. Р. 12.8.1992. године, одлуком 03/11/92

Предсједништво Српског Народа у БиХ била проглашена непосредна ратна опасност, а потом и ратно стање, које је укинута Одлуком Народне Скупштине Р. С. објављене у („Службени гласник Р. С.“ број 15/96), која је ступила на снагу 19.6.1996. године, и да до тада према одредби чл. 383. Закона о облигационим односима, застарни рокови не теку, па како су тужиоцу тужбу поднели првостепеном суду 25.1.2000. године, тј. након три и по године по сазнању за штету и учиниоца, али да њихово потраживање у смислу одредби чл. 376. Закона о облигационим односима није застарјело, јер да су исти застарјелост предметног потраживања у смислу одредби чл. 388. Закона о облигационим односима прекинули подношењем приједлога за вансудско обештећење 22.2.1996. године и судили тако што су тужиоцима досудили нематеријалну штету за душевне болове због смрти блиског им лица у износима наведеним у изреци првостепене пресуде.

Оваква одлука нижестепених судова није правилна.

Застарјелошћу у смислу одредби чл. 360. ст. 1. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85 и 57/89, те "Службени гласник Р. С.", бр. 17/93, 3/96 и 39/03, у даљем тексту ЗОО), престаје право да се захтјева испуњење обавезе.

Одредбом чл. 376. ст. 1. ЗОО прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарјева за 3 године од када је оштећени дознао за штету и за лице које је штету учинило.

У овом случају блиско лице тужилаца пок. Васко Радосавац, као припадник Војске Р. С. је погинуо 12.8.1992. године, од када је тужилац З. В., ванбрачна супруга погинулог В. Р., сазнала за његову смрт, која је тужиоца млдб. В. Р. родила 7.1.1993. године, тј. послје погибије оца му В. Р.. У то вријеме у Р. С. је Предсједништво Српског Народа у БиХ, Одлуком број 03/11/92 прогласило непосредну ратну опасност, а потом и ратно стање, које је укинута одлуком Народне скупштине Р. С., објављене у „Службени гласник Р. С.“ број 15/96, која је ступила на снагу 19.6.1996. године, и до тада се, наиме, може сматрати да су у смислу одредби чл. 383. ЗОО постојали оправдани разлози за пропуштање тужилаца да се обрате надлежном суду са захтјевом за накнаду нематеријалне штете.

Према томе, имајући у виду наведену одредбу ЗОО дошло је до застоја тока застарјелости до 19.6.1996. године и од тога дана је започео тећи рок застарјелости од 3 године прописан одредбом чл. 376. ст. 1. ЗОО.

Током поступка учињено је неспорним да су се тужиоци прије подношења тужбе првостепеном суду писменим захтјевом за вансудско обештећење дана 22.2.1996. године, обратили Војном правобранилаштву Војске Републике Српске, у смислу одредби чл. 156. ст. 2. и 3. Закона о војсци („Службени гласник Р. С.“ број 31/96) као услова за остваривање права на обештећење пред судом, јер се подношењем овог захтјева надлежном Војном правобранилаштву, као радњи повјериоца, предузете против дужника пред надлежним органом у циљу утврђивања, обезбјеђења или остваривања потраживања, прекида рок застарјелости у смислу одредби чл. 388. у вези са одредбом чл. 376. ЗОО. Како су се тужиоци, како је већ речено прије подношења тужбе првостепеном суду, дана 22.2.1996. године обратили наведеном Правобранилаштву за вансудско обештећење, те како је по наведеној Одлуци Народне Скупштине РС дана 19.6.1996. године укинута непосредна ратна опасност и ратно стање, то се од овог дана као каснијег има рачунати почетак рока застарје од 3 године у смислу одредби чл. 376. ст. 1. ЗОО, па како је тужба у овом спору првостепеном суду поднесена 25.1.2000. године, то је до овог дана протекао наведени трогодишњи застарни рок за накнаду нематеријалне штете која се захтјевом тражи у овом спору (посљедњи дан трогодишњег рока је истекао 20.6.1999. године).

Из наведеих разлога ревизија тужене се указује основаном због погрешне примјене материјалног права из одредбе чл. 376. ст. 1. ЗОО, па су примјеном одредби чл. 250. ст. 1. у вези са одредбом чл. 456. ст. 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 58/03, 85/03 и 74/05) обје нижестепене пресуде преиначене тако што је тужбени захтјев одбијен.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић